

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 21866/2023
18.10.2023. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници малолетних тужилаца АА и ББ, које заступа законски заступник - мајка ВВ, свих из ..., чији је пуномоћник Богдан Вла, адвокат из ..., против туженог ГГ из ..., чији је пуномоћник Катарина Антуновић, адвокат из ..., ради измене одлуке о издржавању малолетне деце, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 182/23 од 12.04.2023. године, у седници одржаној 18.10.2023. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж2 182/23 од 12.04.2023. године и пресуда Основног суда у Новом Саду П2 863/22 од 18.01.2023. године у ставу првом и шестом изреке и предмет у овом делу враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П2 863/22 од 18.01.2023. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и обавезан тужени да на име свог дела доприноса за издржавање малолетних тужилаца плаћа и то: од 16.06.2022. године као дана подношења тужбе до 17.01.2023. године за мал. АА по 6.500,00 динара месечно и за мал. ББ по 4.500,00 динара месечно, а од пресуђења па убудуће док за то постоје законски услови за мал. АА по 14.000,00 динара месечно и за мал. ББ по 12.000,00 динара месечно, сваког 01. до 10. у месецу за текући месец, с тим да све доспеле рате исплати одједном са законском затезном каматом почев од дана доспелости сваке појединачне рате, путем поштанске уплатнице на име мајке малолетних тужилаца-законске заступнице ВВ, па се утолико мења пресуда Основног суда у Новом Саду П2 829/20 од 03.08.2020. године. Ставовима другим и трећим изреке одбијен је већи део тужбеног захтева малолетних тужилаца преко досуђених износа ставом првим изреке до тражених износа од по 16.000,00 динара за сваког од њих за период од 16.06.2022. године као дана подношења тужбе па закључно са 17.01.2023. године. Ставовима четвртим и петим изреке, одбијен је већи део тужбеног захтева малолетних тужилаца преко износа досуђених ставом првим изреке до тражених износа од по 16.000,00 динара за сваког од њих од пресуђења па убудуће док за то постоје законски услови. Ставом шестим изреке, обавезан је тужени да

малолетним тужиоцима накнади трошкове парничног поступка од 38.250,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж2 182/23 од 12.04.2023. године, ставом првим изреке делимично је усвојена, а делимично одбијена жалба туженог тако што је првостепена пресуда преиначена у усвајајућем делу и одбијен тужбени захтев за измену одлуке о издржавању малолетних тужилаца и то: преко обавезе туженог од 12.000,00 динара за издржавање мал. АА и преко обавезе туженог од 10.000,00 динара за издржавање мал. ББ почев од 16.06.2022. године као дана подношења тужбе па убудуће, док је у преосталом непреиначеном усвајајућем делу првостепена пресуда потврђена. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 18/20) у вези са чланом 208. Породичног закона („Службени гласник РС“, бр. 18/05...6/15) и утврдио да је ревизија туженог основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, пресудом Основног суда у Новом Саду П2 829/20 од 03.08.2020. године, која је истог дана постала правноснажна, разведен је брак родитеља малолетних тужилаца, који су поверени мајци на самостално вршење родитељског права, уз обавезу оца – овде туженог да доприноси њиховом издржавању износима од по 7.500,00 динара месечно за сваког од њих појединачно почев од 03.07.2020. године као дана подношења тужбе па убудуће док за то постоје законски услови, и уз уређење начина одржавања личних односа између малолетне деце и оца на начин ближе изложен у тој одлуци. Мал. тужилца АА је рођена 2016. године, а мал. тужилац ББ 2019. године. Малолетни тужиоци живе у ... са мајком, у кући која је власништво њихове баке по мајци, у одвојеном домаћинству. Режијски трошкови за кућу износе око 20.000,00 динара месечно, с тим што је за набавку дрва плаћено 156.000,00 динара. Законска заступница малолетних тужилаца је по занимању ..., али је запослена у ... са месечном зарадом од 45.000,00 динара. Не поседује имовину у свом власништву. Тужени измирује доспеле рате на име издржавања малолетне деце по претходној судској одлуци. Живи у заједничком домаћинству са својом мајком, у кући која је њено власништво. Мајка туженог је прималац социјалне помоћи. Тужени тренутно обавља грађевинске послове. Према сопственим наводима може да заради око 18.000,00 динара недељно. Режијски трошкови за кућу су око 7.000,00 динара, а за грејање у грејној сезони домаћинство потроши 70.000,00 динара. Тужени нема у власништву непокретне имовине.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, имајући у виду узраст малолетних тужилаца (6 и 3 године), њихово здравље, потребе на име исхране, одеће и обуће, хигијене, социјалног живота, чињеницу да малолетна тужилца АА похађа

предшколску установу, а малолетни тужилац ББ похађа вртић, за које се не плаћа новчана накнада, првостепени суд је утврдио да укупне месечне потребе малолетне тужиље износе 24.000,00 динара месечно, а малолетног тужиоца 20.000,00 динара месечно. Имајући у виду приходе оба родитеља, њихове месечне расходе, посебно ценећи имовинске прилике дужника издржавања (рођен 1990. године, здрав и радно способан, обавља повремене послове као грађевински радник, остварује на тај начин месечне приходе) закључио је да тужени има обавезу и могућност да доприноси издржавању малолетне деце у вишим износима од оних на које је обавезан претходном судском одлуком и то издржавању малолетне АА са 14.000,00 динара месечно, а малолетног ББ са 12.000,00 динара, јер додатним радним ангажовањем има могућност да оствари веће приходе, а остатак до укупно утврђених месечних потреба треба да обезбеди и мајка. Ове износе је умањио за износе од по 7.500,00 динара које је тужени плаћао по претходној судској одлуци, па је обавезао туженог да доприноси издржавању тужилаца почев од подношења тужбе па до пресуђења 17.01.2023. године износом од 6.500,00 динара месечно за малолетну тужиљу и износом од 4.500,00 динара месечно за малолетног тужиоца. Од пресуђења па убудуће док за то постоје законски услови обавезао га је да доприноси издржавању са износом од 14.000,00 динара месечно за малолетну тужиљу и износом од 12.000,00 динара месечно за малолетног тужиоца. Тужбени захтев преко досуђених износа па до траженог износа од по 16.000,00 динара месечно на име издржавања за сваког од тужилаца одбио је за цело утужени период као превисоко постављен.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду сматрајући да је првостепени суд превисоко одмерио обавезу туженог да доприноси издржавању малолетних тужилаца, имајући у виду утврђене месечне потребе малолетне деце, који су по налажењу другостепеног суда несумњиво увећане у односу на време ранијег пресуђења, узраст деце, као и стандард живота дужника издржавања, тако да тужени треба да доприноси издржавању малолетне ћерке у износу од 12.000,00 динара месечно, а малолетног сина у износу од 10.000,00 динара месечно почев од дана подношења тужбе па убудуће. Зато је другостепени суд преначио првостепену пресуду у усвајајућем делу тако што је одбио тужбени захтев за измену одлуке о издржавању малолетних тужилаца преко обавезе туженог од 12.000,00 динара за малолетну ћерку и преко обавезе туженог од 10.000,00 динара за малолетног сина почев од дана подношења тужбе 16.06.2022. године па убудуће. У преосталом непреиначеном усвајајућем делу наведену првостепену пресуду је потврдио.

По оцени Врховног суда, нижестепене одлуке су засноване на погрешној примени материјалног права због чега је чињенично стање непотпуно утврђено.

Одредбом члана 164. Породичног закона је прописано да се висина издржавања може смањити или повећати ако се промене околности на основу којих је донета претходна одлука.

У поступку по тужби за измену претходне судске одлуке којом је одлучено издржавању, када у време њеног доношења нису утврђене све чињенице од значаја за висину обавезе дужника издржавања, већ је то било предмет договора родитеља, суд у новој парници има обавезу да утврди какве су биле околности у време доношења претходне судске одлуке, да би могао да оцени да ли су се те околности измениле у време подношења тужбе или нису.

У конкретном случају, претходном судском одлуком од 03.08.2020. године брак родитеља малолетних тужилаца је разведен на основу споразума, на основу којег је одлучено о висини обавезе туженог да доприноси издржавању деце - овде малолетних тужилаца, тако да том приликом нису утврђиване њихове стварне имовинске прилике, нити имовинске прилике њихових родитеља, па ни њихове потребе на име издржавања. Тужба за измену одлуке о висини издржавања у овој правној ствари је поднета 16.06.2022.године. Нижестепени судови су оценили да су се на страни малолетних тужилаца као поверилаца издржавања промениле околности које су постојале у време доношења претходне одлуке што се односи на то да су сада старији. Међутим, сама по себи та чињеница није довољна за измену претходне одлуке о издржавању имајући у виду да је од доношења претходне судске одлуке до подношења тужбе у овој парници протекло мање од две године.

У таквој ситуацији требало је утврдити потребе малолетних тужилаца у време доношења раније судске одлуке и у време доношења нове судске одлуке, да би се утврдило да ли су њихове потребе повећане и у којој мери. Није утврђено ни да ли су се и које околности промениле на страни дужника издржавања – туженог. Приликом првог саслушања пред првостепеним судом у записник је унето да месечно зарађује 30.000,00 до 50.000,00 динара, али да зими теже налази посао. Приликом другог саслушања у записник је нејасно унета изјава туженог, па је тако унето да, радећи грађевинске послове, може да заради 18.000,00 динара месечно, што износи 3.000,00 динара недељно. Код изнетог, остало је неразјашњено колике просечне месечне приходе тужени (који има само основну школу) може да оствари по основу обављања грађевинских послова (очигледно по основу обављених привремених и повремених послова), те с тим у вези колико износе месечне потребе не само домаћинства у коме он живи, него и расходи тог домаћинства, као и његови лични расходи (пре свега за исхрану у току месеца). Укупно утврђена обавеза дужника издржавања да доприноси издржавању малолетних поверилаца издржавања не сме да превазилази 50% од његових редовних месечних новчаних примања сходно одредби члана 162. став 2. Породичног закона.

У поновном поступку, првостепени суд ће узети у обзир изнете примедбе и утврдити све битне чињенице од значаја за утврђење да ли су се и у којој мери измениле околности које су постојале у време доношења претходне судске одлуке, којом је утврђена обавеза туженог да доприноси издржавању малолетних тужилаца као поверилаца издржавања, као и имовинске прилике дужника издржавања укључујући и његове приходе и могућности да их стиче, али и расходе, те потом донети правилну и закониту одлуку.

Из наведених разлога, Врховни суд је одлучио као у изреци, на основу члана 416. став 1. ЗПП.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић